

OSCAR PETTIFORD

DA MOSE ALLISON rejser hjem fra København, vil Stan Getz have nyt band – og han går internationalt til værks. Han hyrer bassisten Oscar Pettiford fra Paris og trommeslageren Joe Harris, som sidder i Stockholm. Her kender Getz en ung pianist, Jan Johansson, som også kommer ned. Trommeslageren skulle have været Kenny Clarke, men på det tidspunkt var 'Klook' for langt ude med sin narkotika til at kunne spille.

Enter Pettiford.

Pettiford er et tordenvejr af talent og dynamik og Johansson bringer en ny tone med sig. En ny æra er så småt i gang allerede, Montmartre er blevet det internationale jazzsted.

Pettiford er for længst et etableret navn. Stor musikalsk familie fra Minneapolis, har haft egne banebrydende ensembler i New York, spillet tre vigtige år med Duke Ellington. Oscar Pettiford er den første bassist siden Jimmie Blanton, som gør sit instrument til et soloinstrument, af og til udviklet med cello, og i Danmark udvikler han sig mere og mere. Han fylder på scenen, han fylder i det danske musikbillede – og i dag ved vi, at Pettifords år i Danmark har været initierende for den usædvanlige kvalitet, danske bassister har haft lige siden.

Pettiford bringer også Anders Dyrups nervesystem i orden. Getz er et menneske med store problemer, og der er aftener, hvor Dyrup må køre til Helsingør eller Rungsted og hente ham ud af sengen, overtale ham til at komme ind. En kollega til Getz har rammende sagt om ham, "Stan, yeah, he's

a nice bunch of guys", en splittet person med adskillige dæmoner, som ikke bliver inde bag skjorten, men som kommer ud i fuldt skræmmende flor i vilkårlig rækkefølge.

"Åh, jeg har brugt mange, mange timer med at sidde ved hans seng og berolige ham, få ham hidset ned fra sine urimeligheder. Han var jo ikke på drugs dengang ... men spiritus kunne gøre ham umulig. Hans tømmere mænd var grusomme", siger Dyrup.

Her udfyldte Pettiford, som altid var præcis, pladsen glimrende. Han var den meget søde mand med den store udstråling og den kompromisløse musiker, som blev et guldrandet papir for Montmartre.

Alle musikere boede på et eller andet tidspunkt hjemme hos Anders Dyrup. Det var en kæmpe lejlighed i Øster Søgade, hvor Skandinavisk Grammfonpladeselskab havde fået bedre plads og igen var flyttet fra. Det blev et slags musikalsk kollektiv med svenskere, amerikanere og de danskere, som kom forbi. "Det var langt fra kedeligt," siger Dyrup.

Pettiford boede den første måneds tid hos Jens Nordsø på Forhåbningsholms Alle, og den adresse blev de første danske ord, bassisten lærte. Han kunne være voldsom og bankede gerne folk, han opdagede som racister, men det er hans latter og indlevelse, Nordsø husker ham for. Han læste hver dag avisen, og Nordsø skulle oversætte, når der stod noget om jazz, Afrika.

En morgen stod historien om Miles Davis, som

var blevet knippeltævet af en betjent udenfor en jazzklub i New York. "Han gik op og ned ad gulvet i timer og var vred. Jeg vil aldrig tilbage til det lort," sagde han ifølge Nordso.

Pettiford ser jeg første gang en sommernat uden for Montmartre. Han står i hvid skjorte med armene over kors, smiler bredt og taler med hvem-somhelst. En flot mand. Der er åbenbart pause, og jeg spørger om Getz spiller i aften. "Næh, han er vist i Stockholm. I må nøjes med lille mig og Jan", siger han og ler højt. Han ler højere end noget andet menneske, jeg kender, og det gjalder flot i St. Regnegade.

Et par minutter senere står han dybt koncentreret på scenen og lancerer et af sine nye numre, *Now See How You Are*, og som alt andet han har komponeret, er der ikke tvivl om at det er hans. Melodiens opbygning, den ostinate inddeling, pauserne og det sikre drive er altid genkendeligt. Med navnet Pettiford følger en melodi. Flere af hans nyere ting blev glimrende indspillet herhjemme med unge navne som Allan Botschinsky og Louis Hjulmand.

På den korte tid, Pettiford var i landet – fra juni 59 til sin død i september 60 – nåede han at blive en kunstner, som nød stor respekt mange steder, og aviser og ugeblade holdt af ham. De sidste nok især fordi han havde en hvid kone – og det var godt stof i de år – og så havde parret oven i købet tre små piger, Cello, Celeste og Celina, de to sidste var tvillinger og så henrivende ud. Fine billeder i Tidens Kvinder og Billed Bladet.

Pettiford satte skub i den danske jazzelite med sin høje professionalisme og store energi, aftaler, prøver og indspilninger svirrede om ørerne. "Musik er hårdt arbejde," sagde Pettiford til sangerinden Grethe Kemp en dag, før de skulle i studiet. Grethe var en god jazzveninde, et kreativt og

uforfærdet menneske med et godt sangtalent. Men den dag var hun bange, hunderød for studiedagen i morgen. Der var to nye numre af Pettiford, som også havde skrevet teksten, og de skulle hurtigt ud på 45 single. Det var ikke så tilgængeligt, og Grethe havde ikke haft nok tid til at sætte sig ind i dem. Oscar sprang på sin cykel og fem etager op til Grethes kvist.

Otte timer senere havde hun lært sangene. Oscar brød igennem hendes angst, gjorde hende rolig og arbejdede med Grethe, som var hun eneste elev i en masterclass.

Ind imellem fortalte han om Thelonious Monk, Sonny Rollins og Duke Ellington. "Når man har spillet med de tre, har man lært alt, man behøver. Jeg har dem i min mentale rygsæk og kan tage dem frem hver for sig eller sammen, når jeg er i tvivl om noget. De gør mig uovervindelig," sagde han.

De dage var han meget vild med noget musik, altsaxofonisten Pony Poindexter og sangeren Jon Hendricks havde lavet sammen. "Der sker noget helt nyt her," mente han.

I Montmartre var det aften efter aften hørligt og synligt, at Pettiford også havde Jan Johansson i skole, mildt men sikkert. Pettiford gav på scenen Johansson vink om at bruge venstrehånden mere – det skulle være lidt federe, og den svenske og æteriske folketone skulle ikke fylde det hele. Getz kunne også svømme lidt hen i skovsøerne, men Pettiford fik ham trukket i land – jo det var tydeligt.

I julen 58, mens Pettiford boede i Østrig, var han blevet alvorligt skadet ved en bilulykke. Den havde efterladt dybe ar på kroppen og på kraniet, men i Danmark var han åbenbart upåvirket af den – åbenbart.

I september 60 brød et knoglefragment formentlig igennem en blodbane i hjernen, og Pettiford døde pludseligt.